

DANVA Notat: Lukkeprocedure

- for lukning i forbindelse med manglende betaling af driftsbidrag

Titel: Lukkeprocedure
For lukning i forbindelse med manglende betaling af driftsbidrag

Udgiver: DANVA
Vandhuset
Godthåbsvej 83
8660 Skanderborg

Udarbejdet af: DANVA. Normalregulativgruppen under DANVAs Vandforsyningskomite

Granskning og høring
DANVAs Vandforsyningskomite

14. maj 2012

Indholdsfortegnelse

1	Formål og baggrund	1
1.1	Formål	1
1.2	Baggrund	1
1.2.1	Indførelse af lukkemulighed i regulativet	1
1.2.2	Mulighed for at lukke på nyt forbrugssted for gammel restance	2
2	Lukkeprocedure	4
2.1	Advisering	4
2.2	Lukkelister	4
2.3	Adgang til ejendom ved fogedens hjælp	5
2.4	Afbrydelse	6
2.5	Kontrol inden og efter afbrydelse	6
2.6	Genåbning	6
2.7	Arbejds miljømæssige overvejelser	7
3	Indførelse af mulighed for opkrævning af depositum og sikkerhedsstillelse	8
3.1	Depositum	8
4	Hæftelsesforhold	10

1 Formål og baggrund

1.1 Formål

Formålet med indeværende notat er at give et forslag til en hensigtsmæssig lukkeprocedure og sikre kendskab til lovgivningsmæssige procedurekrav og relevante overvejelser og hensyntagen i processen.

1.2 Baggrund

Kommunalt ejede vandselskaber har som udgangspunkt ikke en hjemmel til at lukke for vandtilførslen i tilfælde af restance. Det er imidlertid anerkendt, at de kommunalt ejede vandselskaber kan få mulighed for at lukke for vandtilførslen, såfremt de indsætter en bestemmelse herom i deres regulativ.

Regulativet udarbejdes af vandselskabet. Men regulativet skal godkendes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vandforsyningsanlægget har hjemsted, jf. vandforsyningslovens §55 stk. 2.

1.2.1 Indførelse af lukkemulighed i regulativet

Under regulativets punkt 14 kan indskrives:

Betales driftsbidrag ikke inden for den fastsatte tidsfrist, kan vandselskabet lukke for vandtilførslen. Genåbning kan først finde sted, når det skyldige beløb tillige med renter beregnet i henhold til lov om renter ved forsinket betaling mv. er betalt. Der kan også i dette tilfælde forlanges gebyr for genåbningen.

Anlægs- og driftsbidrag på ejendomsniveau

Den aktuelle bestemmelse vedr. lukning i normalregulativet for private vandforsyninger er formuleret som følger:

”Anlægsbidrag, driftsbidrag og forskudsvis afholdte udgifter til arbejde ved stikledning eller vandinstallationer, som vandforsyningen eller kommunalbestyrelsen har foretaget eller ladet foretage efter 5.3, 5.4 eller 8.1.8, påhviler den, der har tinglyst adkomst på vedkommende ejendom.

Hvor ejeren af en fast ejendom og ejeren af en bygning på grunden ikke er den samme, betragtes bygningen som en selvstændig fast ejendom efter tinglysningslovens § 19. I sådanne tilfælde påhviler anlægsbidrag og forskudsvis afholdte udgifter til arbejder ved stikledning ejeren af grunden, hvorimod driftsbidrag og forskudsvis afholdte udgifter til arbejde med vandinstallationer påhviler ejeren af bygningen.”

Betaling af driftsbidrag

Den aktuelle bestemmelse vedr. lukning i normalregulativet for private vandforsyninger er formuleret som følger:

”Driftsbidrag skal på opkrævningen opføres med særlige poster for hver art af afgift.

Betales driftsbidrag ikke inden for den fastsatte tidsfrist, kan vandforsyningen lukke for vandtilførslen. Genåbning finder først sted, når det skyldige beløb tillige med renter beregnet i henhold til lov om renter ved forsinket betaling m.v. er betalt. Der kan også i dette tilfælde forlanges gebyr for genåbningen.

Vandforsyningen har pligt til at åbne for vandtilførsel ved ejerskifte, medmindre den ny ejer, enten ved tinglysning eller skriftlig aftale med tidligere ejer, har overtaget den tidligere ejers gæld til vandforsyningen. Der kan også i dette tilfælde forlanges gebyr for genåbning.”

Ønske om ændringer ift. lukkemuligheden

I forhold til ovennævnte lukkemuligheder fra normalregulativet for private vandforsyninger, kan der overvejes indarbejdet en række ændringer. Disse ændringsforslag er beskrevet i DANVAs notat om regulativtekster.

1.2.2 Mulighed for at lukke på nyt forbrugssted for gammel restance

Rækkevidden af hjemlen til lukning

Det har ikke været muligt at finde nogen praksis direkte relateret til vandforsyning. Men da der både i forbindelse med elforsyning og varmforsyning findes en hjemmel til lukning, er der i stedet set på, hvorledes lukkemuligheden er fortolket her. For god ordens skyld skal der dog gøres opmærksom på, at det i forbindelse med forsyning med el og varme er antaget, at lukning ikke må bruges som inddrivelsesmiddel – lukning må kun bruges til at forebygge yderligere tab.

I forhold til vandforsyning kan det dog anføres, at lukkemuligheden jf. notatet om hæftelsesforhold og fortrinsrettens bortfald ikke kan anses som en del af inddrivelsesmuligheden, men i stedet som en del af opkrævningsproceduren.

Endvidere er det i normalregulativet for private vandforsyninger netop anført, at lukning kan ske såfremt der ikke betales, og at genåbning først finder sted, når det skyldige beløb er betalt. Normalregulativet ligger således op til, at lukningen anvendes i forhold til bestående restancer.

Med hensyn til lukning på et nyt forbrugssted, så er praksis for el og varme ikke fuldstændig entydig. Nogle steder anføres det, at restance vedr. en solgt ejendom ikke kan inddrives ved strømafbrudelse overfor tidligere ejer eller dennes ægtefælles nye bopæl.

Ved sammenstyknig af andre udtalelser fremkommer et mere detaljeret billede med en undtagelsesbestemmelse, således at:

- Restance på en erhvervsinstallation kan ikke begrunde en afbrydelse eller depositum på bopælen.
- Restance vedrørende en given kundes ene forbrugssted kan ikke begrunde afbrydelse på samme kundes andet forbrugssted, fx privatbeboelse, sommerhus eller andet.
- Afbrydelse kun kan ske for den installation for hvilken restancen er opstået og ikke for andre installationer, der benyttes af samme forbruger på samme tidspunkt.
- Dog kan en kunde ikke ved at flytte fra et forbrugssted til et andet forbrugssted af samme type unddrage sig iværksættelse af restanceinndrivelsesproceduren.
- Der vil kunne afbrydes for en forbrugers nye privatbeboelse for restancer opstået på tidligere privatbeboelse.

Der er derfor heller ikke i den juridiske litteratur enighed om spørgsmålet. Således antages det i artiklen "Afbrydelse og åbning af forsyninger" (FM1-2006-801971), at der ikke bør ske lukning på et nyt forbrugssted. Samme sted antages det også, at vand er at sidestille med de øvrige forsyningsarter. Mens forfatterne i bogen om kommunale forsyningsvirksomheder lægger sig op ad den sammenstykkede mulighed for så vidt angår varme.

Opsamling

Der kan således ikke gives et entydigt svar på, hvorvidt der kan lukkes på et nyt forbrugssted. Generelt må det dog antages, at der er mulighed for at lukke i samme situationer, som det tillades i forhold til varme og el. Ligeledes bør man formentlig afholde sig fra lukning i situationer, som svarer til de situationer, hvor man udelukker lukning for el og varme, såfremt man vil være sikker ift. retten. Tilbage bliver således at der formentlig er hjemmel til at lukke på privatbeboelse for restance fra anden privatbeboelse (forudsat den ene afløser den anden) – uden at dette kan siges med sikkerhed.

2 Lukkeprocedure

2.1 Advisering

Kunden modtager advisering om, at vandforsyningen afbrydes efter 5 arbejdsdage, hvis regning ikke er betalt inden da.

Vandselskabet skal afsætte tid til lukning og genåbning på hverdage, men aldrig op til helligdage.

Det skal undersøges, om der er bestemte ugedage, hvor fogeden kun kan deltage, og hvor langt varsel fogeden skal have. (I Aarhus har fogeden f.eks. meddelt, at han kun kan deltage i afbrydelser af forsyning på fredage. Alle øvrige ugens dage er afsat til andre opgaver. Han har ligeledes meddelt, at han skal have 3-4 ugers varsel.)

Når der igangsættes en lukkeprocedure, bør sagen videregives til en advokat og ikke længere håndteres af vandselskabets egen sagsbehandler.

Hvis man lukker for en lejer, hvor det er ejer, der skal betale regningen og lejer har en lejekontrakt, hvor forsyning af vand er en del af kontrakten, så har lejeren mulighed for at henvende sig til kommunen. I hht. leje-lovens § 46Q skal kommunen betale regningen, så der kan blive åbnet for vandforsyningen igen. Vandselskabet bør gøre lejer opmærksom på denne ret ved varsling om lukning.

2.2 Lukkelister

Vandselskabets økonomifunktion udarbejder en "lukkelliste" med de adresser, hvor der skal ske afbrydelser af forsyning. Denne sendes med kopi af lukkemeddelelse til de montører i vandselskabet, der i praksis skal stå for afbrydelsen. Disse undersøger, om forsyningen kan afbrydes ved stophanen. Der udskrives kort med placering og type af stophane på hver adresse.

Det anbefales at sende 2 montører af sted på opgaven.

Vandselskabet skal sikre, at det registreres, at forsyning til de konkrete adresser er "lukket på grund af re-stance"

Hvis vandselskabet er bekendt med, at der kan være børn, der lider overlast ved lukning af vandforsyningen, skal de sociale myndigheder kontaktes: I henhold til §154 i Lov om social service (LBK 1096 af 21/9/2010) har: *"Den, der får kendskab til, at et barn eller ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen".*

Der er ikke ifølge lovgivningen pligt til at anmelde en lukning af vandet på en landbrugsejendom med husdyrhold til myndighederne. I de tilfælde, hvor man har en konkret formodning om vanrøgt, bør politianmeldelse dog foretages.

2.3 Adgang til ejendom ved fogedens hjælp

Såfremt vandselskabet under et aflukningsbesøg nægtes adgang til ejendommens stophane, eller såfremt skyldneren – trods behørigt varsel om aflukningsbesøget – ikke er hjemme, bør skyldneren gives meddelelse om, at vandselskabet mødte forgæves op på skyldnerens adresse, og at adgang til ejendommen efterfølgende vil ske med fogedrettens hjælp. Såfremt denne meddelelse ikke giver anledning til skyldnerens omgående henvendelse, bør vandselskabet indgive en fogedrekvisition til fogedretten med begæring om en såkaldt umiddelbar fogedforretning, jf. retsplejelovens kap. 551. Det ses ikke at være påkrævet, at vandselskabet underretter kommunen om fogedsagen.

Fogedrekvisitionen skal indgives til fogedretten i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl. I modsat fald afviser fogedretten fogedrekvisitionen, og gebyret på kr. 300,00 vil være tabt. Det kan eventuelt anføres i rekvisitionen, at det er væsentligt at foretage en fogedforretning hurtigst muligt med henblik på at afværge yderlige tab for vandselskabet som følge af kontinuerligt forbrug hos forbrugeren.

Med mindre der foreligger særlige tilfælde, vil fogedrekvisitionen blive fulgt op af et indledende møde hos fogedretten. Såfremt skyldneren ikke møder op i fogedretten, kan vandselskabet begære en såkaldt udkørende fogedforretning, der foretages på skyldnerens adresse. Under denne fogedforretning får vandselskabet adgang til ejendommen ved fogedens og eventuelt en låsesmeds hjælp. At foretage en udkørende fogedforretning koster yderligere kr. 400,00 i fogedgebyr samt eventuelt honorar til låsesmeden. Omkostningerne pålægges som udgangspunkt restancen, men kan skyldneren ikke betale, vil omkostningerne til fogedretten og låsesmeden i sidste ende skulle afholdes af vandselskabet.

I praksis kan fogedretten ved den umiddelbare fogedforretning alene påse, at vandselskabet får fysisk adgang til stophanen, som sædvanligvis ligeledes er vandselskabets ejendom.

Det bemærkes særligt, at fogedrettens assistance til forsyningsafbrydelse alene bør anvendes undtagelsesvist, og det er derfor væsentligt, at en fogedrekvisition først indgives til fogedretten efter vandselskabet forgæves har forsøgt at opkræve den pågældende restance, har varslet aflukning og foretaget et forgæves aflukningsbesøg hos skyldneren.

Fogedretten vil derimod ikke kunne forestå selve restanceinndrivelsen, som forestås af SKAT for så vidt angår kommunalt ejede vandselskaber i medfør af inddrivelsesloven.

Foretagelsen af en umiddelbar fogedforretning til afbrydelse af vandforsyningen forudsætter ikke et særligt retsgrundlag, som kræves til sædvanlig udlægsforretning hos fogedretten. Dog forudsættes det, at vandselskabet kan føre bevis for sin ret til forsyningsafbrydelse, hvis skyldneren fremsætter indsigelser imod vand-

selskabets ret. Forekommer der tvivl om vandselskabets ret til at lukke for vandtilførslen, kan aflukningen eventuelt foretages imod, at vandselskabet stiller sikkerhed.

2.4 Afbrydelse

Forsyningen afbrydes så vidt muligt ved stopphanen i vej eller fortov. Nogle stopphaner er placeret inde på matriklen, andre kan være gemt under asfalt, hæk eller jord. Er stopphanen ikke tilgængelig, vil det være nødvendigt at afbryde forsyningen hos kunden. I nogle boligområder er der kun én stophane til hele vejen (fællesstik), så også her vil det være nødvendigt at afbryde forsyningen inde hos kunden.

Kan forsyningen ikke afbrydes ved stopphanen, ringes på hos kunden. Hvis kunden lukker vandselskabets montører ind, så afmonteres først vandmåler, hvorefter der monteres en blændprop/pakning på røret ved vandmåleren. Vandmåler monteres igen og plomberes. Lukker kunden ikke op, når der ringes på, eller er målerinstallationen defekt, så kan afbrydelsen ikke ske denne dag, og en lukkede meddelelse afleveres hos kunden.

Montøren afleverer altid en lukkede meddelelse hos kunden om, at forsyningen er afbrudt.

Hvis alle afbrydelser ikke nås på dagen, leveres de resterende retur til vandselskabet til videre opfølgning.

2.5 Kontrol inden og efter afbrydelse

Dagen før afbrydelsen skal ske, skal vandselskabet foretage kontrol af om indbetalingen faktisk har fundet sted. Er pengene kommet ind på kontoen skal afbrydelsen aflyses, og evt. registrering af "lukket på grund af restance" på adressen skal slettes.

Der foretages løbende kontrol af, at forsyningen ikke uretmæssigt er blevet tilsluttet igen. Hvis kunden selv har åbnet igen, lukkes der igen for vandet, samtidig med at der afleveres et brev hos kunden, hvor der orienteres om, at der vil blive foretaget politianmeldelse for tyveri af vand, hvis der åbnes for forsyningen igen.

Vandselskabet bør efterlade måleren på ejendommen ved lukning.

2.6 Genåbning

Genåbning af forsyningen skal så vidt muligt foregå samme dag som indbetalingen er foretaget. Kunden skal altid være hjemme, når der genåbnes for vandet. Ellers risikeres vandskader, fordi kunden kan have efterladt åbne haner.

Registreringen af "lukket på grund af restance" skal slettes.

Sker genåbning hos kunden, så fjernes blændprop/pakning, og vandmåler monteres og plomberes igen. Genåbning af forsyning uden for normal arbejdstid kan kun ske, hvis der er sket en kontrol af, at pengene er indbetalt.

2.7 Arbejdsmiljømæssige overvejelser

I selskabets procedure for lukkeforretninger præciseres:

- Hvordan man så vidt muligt undgår konfrontation med en utilfreds forbruger.
- At den medarbejder, der deltager i en lukkeforretning, selv suverænt afgør, hvornår vedkommendes grænse m.h.t. psykiske påvirkninger og/eller fysiske trusler er nået, og lukkeforretningen derfor afbrydes.
- At vold eller trusler herom fra en forbruger altid bør politianmeldes.
- At selskabet om nødvendigt stiller psykologbistand til rådighed for en medarbejder, der har behov for det som følge af oplevelser under en lukkeforretning.
- At alle problemer med forbrugere i forbindelse med lukkeforretninger dokumenteres bl.a. med henblik på at kunne revurdere lukkeprocedurerne.

3 Indførelse af mulighed for opkrævning af depositum og sikkerhedsstillelse

Der kan opstå situationer, hvor det, uanset at der er indført en generel lukkemulighed, ikke er muligt at gennemføre en lukning (selvfølgelig afhængig af, hvor bred en hjemmel man indsætter).

Derfor kunne man overveje muligheden for at indsætte en bestemmelse til opsamling af disse.

3.1 Depositum

Normalregulativerne indeholder ikke en hjemmel til opkrævning af depositum (med undtagelse af ejendomme omfattet af §2 i bekendtgørelsen om individuel afregning efter målt forbrug). Samtidig medfører regulativets punkt 14, at vandforsyningen har pligt til at åbne for vandtilførslen ved ejerskifte.

På el og varmforsyning er det imidlertid almindeligt anerkendt, at forsyningen efter en konkret vurdering kan stille krav om, at en forbruger indbetaler et depositum, forudsat at der er indsat hjemmel hertil i leveringsbetingelser og takstblad.

Kravet fortolkes i praksis forskelligt i forhold til private forbrugere og erhvervsvirksomheder, idet krav om depositum fra private forbrugere skal være begrundet i en konkret vurdering. Hensynet er, at der er en nærliggende risiko for, at selskabet uden denne sikkerhed vil lide yderligere tab ved fortsat levering til kunden. Mens krav om depositum overfor erhvervsvirksomheder kan knyttes til selve lokaliteten.

I praksis gælder et krav om, at forbrugeren umiddelbart forud for kravets fremsættelse væsentligt har overskredet den almindelige betalingsfrist gentagne gange. Igen må der ikke ske sammenblanding mellem erhvervsinstallationer og bopælen, ligesom der som udgangspunkt ikke må stilles krav på baggrund af afviklede restancer.

Andre former for sikkerhedsstillelse som f.eks. garantistillelse/indeståelse fra pengeinstitut eller socialforvaltning kan sidestilles med depositum.

Der findes en række alternativer, som kan mindske risikoen for tab, og som derfor bør overvejes, f.eks. overgang fra bagudbetaling til forudbetaling, tilpasning af a conto betalinger eller overgang til månedlig afregning. Energitilsynet foreslår nogle af disse som løsninger til begrænsninger af risikoen for tab.

Et forslag til en tekst, der kan indsættes som hjemmel til opkrævning af depositum i regulativet, kunne lyde:

"Vandforsyningen er berettiget til at forlange depositum eller anden tilstrækkelig sikkerhed for fremtidig betaling, når vandforsyningen i den konkrete situation vurderer, at ejeren kommer i restance eller betalingskrav

bliver uerholdelige. Såfremt ejeren ikke efter påkrav stiller sikkerhed, er vandforsyningen berettiget til at afbryde forsyningen efter skriftligt varsel herom. Eventuelle følger af en afbrydelse – foretaget efter ovennævnte fremgangsmåde - er vandforsyningen uvedkommende.”

4 Hæftelsesforhold

Som følgelovgivningen til Vandsektorloven blev Vandforsyningslovens § 54 ophævet. Dermed bortfaldt den fortrinsret, som offentlige almene vandselskaber indtil da havde haft i den ejendom, som vandet blev leveret til. Dette betyder, at forpligtelsen ikke længere hæfter på ejendommen. I stedet må det være den tinglyste ejer af ejendommen på forbrugstidspunktet, som opkrævningen af restancen skal rettes mod.

I forbindelse med ejerskifte går aftalen om levering af vand over til erhververen af ejendommen uden indgåelse af en særlig aftale om skifte af medkontrahent eller debitor. Samtidig er udgangspunktet, at køberen kun bliver forpligtet overfor vandselskabet til at betale restancer på ejendommen, såfremt han har afgivet et direkte løfte herom. Kreditor er samtidig ikke forpligtet til at lade køber overtage sælgerens gæld.

I overensstemmelse hermed er det fast antaget i praksis, at der ikke kan kræves depositum fra en ny ejer på baggrund af tidligere restancer på ejendommen. Ligesom der ikke kan lukkes på baggrund af tidligere restancer på ejendommen.

Det er da også i overensstemmelse hermed, at vandforsyningen er forpligtet til at åbne for vandtilførslen ved ejerskifte med mindre den nye ejer har overtaget den tidligere ejers gæld til vandforsyningen jf. normalregulativets punkt 14.1.2 og 14.1.3.

Spørgsmålet er herefter, om fortrinsrettens bortfald aktualiserer et forsøg på sikring af selskaberne i forbindelse med ejerskifte. En sådan sikring kunne ske ved at forpligte ejeren til, ved salg af ejendommen, at sørge for at orientere vandselskabet om at der tinglyses ny ejer på ejendommen. Samt til at sørge for enten slutafregning eller indregning af vand, herunder evt. restancer, i refusionsopgørelsen ved ejendomshandlen.

En sådan formulering kunne lyde:

Ved ejerskifte har den (ophørende) ejer af ejendomme pligt til at oplyse vandforsyningen om ejerskiftet. Vandselskabet kan opkræve ejeren for forbrug på ejendommen frem til modtagelsen af denne underretning.

Ejeren (den ophørende) er forpligtet til ved ejerskifte at foranledige opgørelse og betaling af skyldigt driftsbidrag (forbrug), samt øvrige skyldige beløb som f.eks. anlægsbidrag, forskudsvis afholdte udgifter mv. Betaling kan erstattes med erklæring fra køber om, at forpligtelserne er indregnet i refusionsopgørelsen i forbindelse med overdragelsen af ejendommen, og at køber derfor har overtaget forpligtelsen.